

Aktualno	Ekonomsko ogledalo	UMAR
	številka 4/2004	str. 5

Pri pripravi Pomladanske napovedi 2004 smo upoštevali podatke, ki so bili razpoložljivi do sredine marca, novejši podatki o tekočih gibanjih makroekonomskih kazalcev pa napoved potrjujejo oz. ostajajo v njenih okvirih. Tako se je v prvih dveh mesecih letos rast izvoza blaga okrepila na 4.2% v primerjavi z istim obdobjem lani (merjeno v EUR, v 2003 je znašala 2.9%). Pri tem se je rast izvoza v države EU (1.2%) še ohranjala na ravni lanskega leta (1.3%), saj je tamkajšnje oživljanje gospodarske rasti še relativno skromno. Pospešil pa se je izvoz na Hrvaško in tudi v Rusijo (gl. str. 6). Rast izvoza blaga v države CEFTA, sedanje nove članice EU, ostaja na visoki ravni iz lanskega leta, povečal pa se je tudi izvoz blaga v Srbijo in Črno goro, medtem ko je v Makedonijo in BiH stagniral. Rast uvoza blaga v prvih dveh mesecih na medletni ravni je bila sicer skromna (1.1%, gl. str. 6), vendar se je v tem v primerjavi z lani še nekoliko pospešila rast uvoza proizvodov za široko porabo, kar je v skladu z napovedano krepitvijo rasti zasebne potrošnje. To potrjujejo podatki o rasti zadolževanja prebivalstva, predvsem dolgoročnega (gl. str. 10). Slednje je tudi posledica zniževanja obrestnih mer (gl. tudi str. 8). Na drugi strani pa je upadel uvoz proizvodov za investicije (zaradi lanskoletnega enkratnega učinka, gl. str. 6) in vmesno porabo, zadnje je povezano s skromno rastjo obsega proizvodnje predelovalnih dejavnosti, ki je v prvih dveh mesecih, po ugodnih rezultatih v januarju in zmanjšanju obsega v februarju, na medletni ravni znašala le 0.6% (1.6% v letu 2003). Vendar pa v nadaljevanju leta pričakujemo pospešitev, kar nakazujejo tudi kazalci podjetniške klime. Podjetniška klima v predelovalnih dejavnostih, ki je bila lani na nizki ravni, se je pričela v začetku letošnjega leta občutneje izboljševati. Vzpon skupnega kazalca zaupanja tako beležimo že četrti mesec zapored (to potrjuje tudi sezonska serija); v aprilu je bil od povprečne mesečne vrednosti iz leta 2003 višji kar za 13.6 odstotne točke. Tudi podjetniška pričakovanja o rasti izvoza ter skupnega povpraševanja za naslednje 3–4 mesece so v aprilu oblikovana na višjem nivoju, kot znaša mesečno povprečje preteklega leta, vendar v zadnjih mesecih ne kažejo tendence rasti. Slednje nakazuje na določeno stopnjo negotovosti, ki je prisotna v pričakovanjih poslovnega sektorja.

Rast cen življenjskih potrebščin je v aprilu znašala 0.5%, medletna inflacija (3.5%) pa je ostala na enaki ravni kot v preteklem mesecu (decembra lani je znašala 4.6%). Podobno kot marca je bila rast cen v aprilu predvsem posledica sezonskih dejavnikov, med enkratnimi dejavniki pa so na višjo rast cen v aprilu vplivale predvsem višje cene naftnih derivatov. Zaradi njihovega naraščanja v prvih štirih mesecih leta je bila inflacija v Sloveniji višja za 0.3 odstotne točke, višje cene nafte pa so po naši oceni prispevale tudi k ponovnemu dvigu inflacije v državah evro območja, ki je po prvi oceni Eurostata aprila znašala 2.0%.

Konec aprila je bil podpisan Dogovor o politiki plač v zasebnem sektorju v obdobju 2004–2005, kar bo tudi omogočalo doseganje v Pomladanski napovedi predvidene rasti plač v tem sektorju, ki bo v skladu z usmeritvami socialnega sporazuma zaostajala za rastjo produktivnosti. Pri določanju usklajevalnega mehanizma so socialni partnerji upoštevali pričakovano gibanje cen življenjskih potrebščin brez alkohola in tobaka, pričakovano gibanje inflacije v EU ter pričakovano gibanje tečaja evra. Bistvo dogovora je, da se uskladi te plač ne bo izvajala v odstotku, temveč v znesku dodatka (gl. str. 13).

IMD (Inštitut za razvoj managementa iz Švice) je v začetku maja objavil Letopis svetovne konkurenčnosti 60-ih držav. Za Slovenijo se je vrednost agregatnega indeksa svetovne konkurenčnosti Slovenije (WCI) 2004 ponovno izboljšala (55.498, za leto 2003 51.817), predvsem na račun večje uspešnosti gospodarstva, učinkovitosti vlade ter infrastrukture, bistveno pa se je poslabšala učinkovitost podjetij. Hkrati se je občutno znižala uvrstitev Slovenije; na 45. mesto med 60-imi državami (lani 40.) in na 28. mesto v skupini držav z manj kot 20 milijoni prebivalci (lani 26.). Medtem ko so bila lani najbolj zaskrbljujoča opozorila glede gibanja dejavnikov slovenske konkurenčnosti predvsem s področja infrastrukture, letos izrazit izziv predstavlja učinkovitost podjetij (kjer smo padli kar za 13 mest), kot odraz zaostalih strukturnih reform. Znotraj tega je najnižje uvrščen pod-indeks financiranja (učinkovitost bank, borze in lastnega financiranja) (52. mesto), podindeks odnosa in vrednot (55.) ter praks upravljanja/managementa (46.). Poleg tega negativno izstopanje kaže tudi uvrstitev pri pod-indeksu vladne učinkovitosti, kjer so najslabše razvrščeni pod-indeks fiskalne politike (52.), institucionalno okolje (centralna banka, učinkovitost državnih institucij) (49.) ter poslovna zakonodaja (odprtost, regulacija konkurence, zaposlovanja in kapitalskih trgov) (49. mesto).

Med konkretnimi področji, ki po IMD za Slovenijo predstavljajo ključen izziv za izboljšanje konkurenčnosti, so: visoka prispevna stopnja zaposlenih za socialno varnost in efektivna stopnja dohodnine ter nasploh visoka davčna obremenitev, prenizka rast aktivnega prebivalstva, pospeševanje izvoza visoko tehnoloških izdelkov in komercialnih storitev, spodbude za tuje investicije in premajhna odprtost nacionalne kulture za tuje ideje (sodelovanje), realokacija R&R zmogljivosti in razpoložljivost kvalificiranih inženirjev, stroški rabe interneta, nizka kapitalizacija borznega trga in delovanje borze (insiderstvo), učinkovitost nadzornih svetov.

Stanje konkurenčnosti Slovenije v letu 2004 lahko osvetlimo tudi skozi primerjavo z drugimi članicami EU. Slovenija je letos uvrščena bolje kot eno od najbolj svetovno uspešnih regionalnih gospodarstev, Lombardija (46., lani 36.). Poleg tega mednarodna primerjava kaže, da so znaten padec uvrstitve zabeležile tudi države kot so Švica, Nizozemska, Belgija, Velika Britanija, Češka (43., lani 35.), Madžarska (42., lani 34.), Estonija (28., lani 22.), Italija (51., lani 41.), Francija in regija Ile-de-France. Na drugi strani sta uvrstitev izboljšali na primer Slovaška (40., lani 46.) in Avstrija (13., lani 14.).